Selle peategevuse alaks oli just Tartu linn, kus ta hoiusummadena kokkutulnud kapitale viljakale tegevusele juhtis — eesti ettevõtlikumate ringkondade keskele. 1913. a. oli ühingul 830 liiget-laenutarvitajat.

Praegu töötab end. Tartu Vast. Krediit-ühing aktsiapangana, põhikirja alusel, mis 23. I. 1920 registreeritud. Selle põhikirja alusel ühinesid Tartu Vastast. Krediit-ühing ning Tartu Kaubanduse ja Tööstuse Vastastikune Krediit-ühing ühiseks „Kauba Pangaks", mille esialgne aktsiakapital oli 3 milj. marka, praegune aga 6 milj.

„Kauba Pank" avas oma tegevuse 20. IV. 1920, mil puhul ühinenud krediit-ühingute bilanss oli: Tartu Vast. Krediit-ühingul 9 960 009 mk. ja Tartu Kaubanduse ja Tööstuse Vastast. Krediit-ühingul 1 177 223 mk. Muud tähtsamad arvud ülevaate lõpul toodud tabelites.

Teine Tartu Laenu- ja Hoiu-ühing asutati Tartu Eesti Käsitööliste Abiandm. Seltsi algatusel normaal-põhikirja põhjal, mis 1905. a. rahaministri poolt kinnitatud. Oma tegevuse alustas ta 1909. a. Ühingu tegevuspiirkonda kuulusid peale Tartu linna veel Raadi, Ropka, Tähtvere, Luunja, Vorbuse ja Luke vald. Liikmeiks võisid olla Tartu Eesti Käsitööliste Abiandm. Seltsi liikmed ja peakoosoleku otsust mööda ka teised isikud. Osamaksu suurus oli 100 rbl., iga liige vastutas ühingu kohustuste eest temale avatud krediidi suuruse järele kolmekordselt. Teine Tartu Laenu- ja Hoiu-ühing pidas end eeskätt Tartu käsitööliste laenutarvete rahuldajaks, muu seas pidas ta Tartus ametis ka käsitööliste instruktori jne. 1921. a. liitus ühing „Põhja Pangaga", saades aluseks selle Tartu osakonnale ja lõpetades oma tegevuse iseseisva raha-asutisena.

Tartu Tööstuse ja Kaubanduse Vast. Krediit-ühing, mille põhikiri kokku käib eespoolkirjeldatud Tartu Vast. Krediit-ühingu omaga, oli järjekorra poolest neljas eesti ühistegeline raha-asutis Tartus. Ta avas oma tegevuse 1913. a. ja jätkas seda kuni 1920. a., mil Tartu Vast. Krediit-ühinguga „Kauba Pangaks" ühinedes oma tegevuse lõpetas. Ka selle eesti raha-asutise ümber koondusid peaasjalikult kaupmeeste ja väiksemate ettevõtjate ringkonnad, kuid suuremat edu ta tegevusel ei olnud.

Kolmas Tartu Laenu- ja Hoiu-ühing on järjekorras viies eesti ühistegeline laenuasutis Tartus, ellu kutsutud linna majaomanikkude poolt. Ühingu asutamiseks andis Liivi kubermangu väikelaenu-asjade komitee luba 26. X. 1912, 1905. a. normal-põhikirja alusel, kusjuures määrati, et ühingu tegevuspiirkonda käib Tartu linn ning kõik linna ümbruses olevad alevid ja et „ühingu kohustuste ja kahjude eest vastutavad liikmed igaüks isiklikult vastastiku vastutuse põhjal kolmekordselt igaühele määratud krediidi suuruse järele". Kuna kaks enne teda tekkinud eesti ühistegelist laenuasutist teistega ühinedes oma tegevuse lõpetasid, töötab kolmas Tartu Laenu- ja Hoiu-ühing veel praegugi edasi, olles võrdlemisi silmapaistval seisukohal teiste Tartu raha-asutiste keskel, nagu seda tõendavad ka tabelites toodud arvud. Praegu töötab ühing ühispankade normaal-põhikirja alusel. Aastate jooksul on muutunud ka ühingu iseloom: Tartu majaomanikkude poolt viimaste huvide rahuldamiseks ellu kutsutud, on ta kujunenud kõige mitmekesisema liikmetekoguga ühistegeliseks raha-asutiseks, kusjuures rõhuva enamiku tema enam kui $1^1/_2$-tuhandelisest liikmeteperest moodustavad Tartumaa põllumehed.

Sellega oleme tähele pannud kõik enam-vähem tähtsamad lühiaja-laenu asutised, mis Tartus käesoleva aastasaja alul, enne ilmasõda elule tõusid ja teotsema hakkasid. Peale nende võiks nimetada veel „St. Antoniuse Gildi Laenu-

Tartu, lk. 541